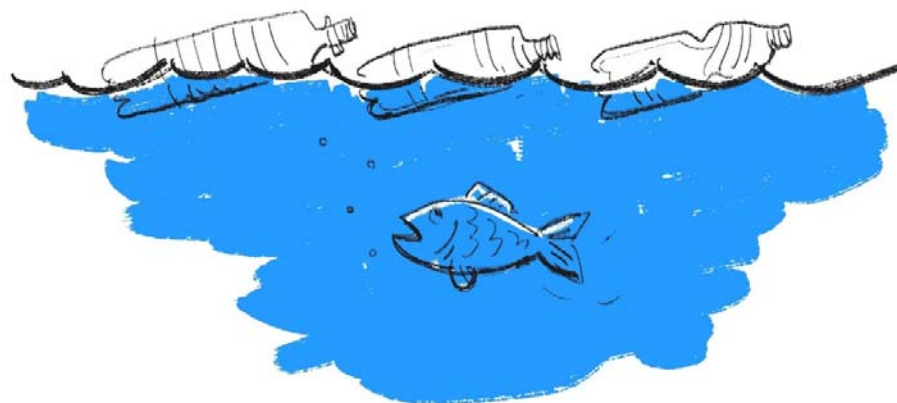

Az Európai Unió
támogatásával

PETKALÓZ-HAJÓNAPLÓ

Érdekel, miért van a folyókban sok műanyag és hogy kik azok a petkalózok? Ha igen, akkor gyere velünk! Ismerkedj meg a folyók lakóival és a folyómentőkkel, és csatlakozz te is azokhoz, akik a Tisza megtisztításáért dolgoznak!

Készült a Folyómentő Iskolák 20231HU01-KA220-SCH-000166027 azonosítójú Erasmus+ projekt keretében, az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(ek) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Készült a Folyómentő Iskolák 20231HU01-KA220-SCH-000166027 azonosítójú Erasmus+ projekt keretében, az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

**Az Európai Unió
támogatásával**

Petkalóz hajónapló

A Tisza Tisza Tankönyvsorozat negyedik kötete.

E-book, második digitális kiadás.

Megjelenik angolul és a Tisza medence összes (ukrán, román, magyar, szlovák, szerb) nyelvén a FMIP projekt keretében.

Írta: Molnár Attila Dávid (Szolnok, Magyarország)

Szerkesztők: Bódiszné Hajnal Alíz (Sárospatak, Magyarország), Bitter Zsuzsanna (Budapest, Magyarország), Farkas Annamária, Eliza Mastan (Nagybánya, Románia), Hankó Gergely (Budapest, Magyarország), Heé Enikő (Ungvár, Ukrajna), Huszta Erzsébet (Magyarkanizsa, Szerbia), Janicsné Stumpf Timea (Sárospatak, Magyarország), Keszler Mária (Kőrösmező, Ukrajna), Lelkes Zsuzsa (Nagyfödémes, Szlovákia), Anna Sabadosh (Ungvár, Ukrajna)

Szakértők: Rosta Boglárka, Vészity Katalin

Illusztrálta: Gauder Áron, Silimon Emese

Szakmailag ellenőrizte: Bedő Károlyné, Kulin Eszter

Tisza nyelvekre fordította, a fordításokat ellenőrizte: a Folyómentő Iskolák és az 5in1 Erasmus+ projektek tanárai és szerződéses partnerei.

Tördelő szerkesztő: Kugler Péter, Szöllősi-Sebestyén Zita

Készült a Folyómentő Iskolák 2023-1-HU01-KA220-SCH-000166027 azonosítójú

Eramus+ projekt keretében, az EU támogatásával.

A Folyómentő Iskolák projekt kiadványai letölthetők a Tisza Tisza weboldalról:

www.tisztatisza.eu

Folyómentők Kézikönyve – Tisza Tisza Tankönyvsorozat

kiadja a PET Kupa Egyesület

5000 Szolnok, Gutenberg tér 2. V/3.

www.petkupa.hu

facebook.com/petkupa

hello@petkupa.hu

**Az Európai Unió
támogatásával**

CÉLUNK

A Folyómentők Kézikönyve sorozat első három kötete a műanyagfelhasználás iránt érdeklődő, az élővizeket szerető pedagógusoknak, környezeti nevelőknek és szakértőknek készült. Az összes Tisza nyelven (ukránul, románul, magyarul, szlovákul, szerbül) megjelent kötetek célja, hogy országhatárokon való tekintet nélkül megkezdődjön egy műanyagokat jól ismerő, folyókat szerető és védő nemzedék felnevelése. Nagy szükség van erre akkor, amikor folyóinkat sok irányból, sok okból, sokféle szennyezés éri. Most a negyedik kötetet tartod a kezvedben, ami kimondottan gyerekek számára készült. A könyv célja, hogy mesebeli keretbe ágyazva ismertessük meg őket a folyószennyezés kiváltó okaival, és a lehetséges megoldásokkal. Röviden, ez a könyv mesekönyv, nem tankönyv. Ha eléri célját, akkor egyre több Tisza-menti településen, egyre több országban olvassák majd. Olvasd te is, ha részletesen érdekel a Tiszta Tisza Tankönyvsorozatból ismerős hősök története! PlastiX Kapitány, Petra néni, P.J. a Petkány, Liza, Peti és Petitó, a Hebehurgya Hód, Zé a jégmadár mind arra vár, hogy legyél része te is a történetnek: a Tisza megtisztításának. Ha a kötet megnyerte tetszésedet, ajánljuk figyelmedbe az Folyómentők Kézikönyve sorozatot. A könyvek ingyenesen letölthetőek a Tiszta Tisza weboldalról, vagy az alábbi QR kódok beolvasásával.

www.tisztatisza.eu

1. kötet

2. kötet

3. kötet

Szolgálati közlemény, figyelmet kérünk!

Köszönjük.

Vigyázat, mese kezdődik. Meseesély, meseveszély.

Mi szóltunk!

(Lásd a következő oldalt. Meg az utána következőket.)

Petkalóz-HaJónaPLó

amiben kiderül, kik azok a petkalózok és miért írnak
hajónaplót.

Szia!

Bocsánat a tegezésért, de nincs idő formaságokra. Sürget az idő. Ez a könyv egy segélykérés.

SEGÉLYKÉRÉS, avagy: S.O.S.

—
—
Talán te is tudod, hogy a folyóink szerte a világon nagy bajban vannak. Segítségért kiáltanak, de nagyon kevesen értik, hogy pontosan mit mondanak nekünk. Pedig jó lenne, ha odafigyelnénk rájuk, mert a folyók olyan sokmindent adnak nekünk. Friss vizet, halat, vízenergiát, szépséget, pihenőhelyet, jó levegőt, vízillatú tiszta levegőt. Amikor ezt a történetet írni kezdtem, még nem sokat tettünk azért, hogy ezt mind megháláljuk a folyóknak. Mikor ezeket a sorokat írom, még mindig kerül szennyező anyag a vízbe, még mindig úsznak pillepalackok a folyók hátán, még mindig vannak olyan gyerekek, akiket soha nem vittek el

vízitúrázni, és ezért nem tudják, mennyi szépséget és kalandot rejtenek a vadvizek.

Kíváncsi vagy?

Van benned elég bátorság? Akkor tarts velem! De ha nincs, akkor is. Segítséget kérek tőled, de nem magamnak. A folyóknak van szüksége minden barátira, minden segítségre. Ha csatlakozol, cserébe elmesélem, hogy lett egy puszkagolyók lyuggatta, öreg és komor épületből egy vidám

folyómentő iskola

Hogy tanultak meg az ide járó gyerekek evezni, úszni. Hogy került mosoly a gondterhelt tanárok homlokára és hogy tűnt el a műanyag a folyóból. Még így az elején nem akarom elárulni neked, ki vagyok. Most legyen elég annyi, hogy barát. És hogy ennek a történetnek az egyik szereplője, aki személyesen ismeri ennek a

történetnek az összes szereplőjét, az elsőtől az utolsóig. A végén pedig szerintem már leszünk olyan jóban, hogy felfedjem a kilétem.

Szóval, mint írtam, személyem, kilétem, nevem egyelőre **Titok.**

Addig is, hogy inkognitóban maradhassak, cserébe én sem kérdezem meg, téged hogy hívnak. Pedig nagyon érdekelne: felnőtt vagy, netán egy gyerek? Fiú, vagy lány? Hol jársz iskolába? Hány barátod van? Akárhogy is. Örülök, hogy itt vagy. Örülök, hogy olvasol. Örülök, hogy érdekel téged a folyó, a benne élő rejtélyes lények. Mire a történet végére érsz, mindegyik a barátod lesz. Köszönjük, ha sodródsz velünk a hullámokon. Üdvözlnek szívbéli jó barátaid:

a folyó,

na és persze én 😊

Első fejezet,

amiben megismerheted PJ-t, a tarkabarka kispetkányt, megtudhatod, hogy néz ki egy óceánközepi szemétsziget a messzi jövőben, hogy ki fedezte fel az elsőt a múltban, és hogy kik élnek rajta most. Kiderül ezen kívül, hogy utazik a palackposta és milyen egy igazi titkosírás.

Bizony.

ui.: Kíváncsi lettél? Olvass a témáról többet a Folyómentők kézikönyve sorozat többi kötetében:

Első kötet,
1. FEJEZET
Kik azok a
Folyómentők?

Első kötet,
2. FEJEZET
Mit adnak a
folyók?

Harmadik
kötet,
4. FEJEZET
Folyómentők a
vízen

Ez a történet a messzi jövőben kezdődött. Pontosan kétszáz év múlva, 2222-ben, egy napsütéses napon, odakinn a

Csendes-óceánon.

Épp a nyílt víz közepén, pont ott, ahol bármelyik irányba is nézel, sehol sem látni partot. Szóval ezen a helyen egy karcsú nyakú kék üvegpalackban egy nagyon fontos üzenet sodródott a vízben. Kerek kétszáz éve volt úton. Ennyi idő telt el azóta, hogy szép betűkkel, tökéletes helyesírással megírta valaki. Ezután ez a valaki a levélpapírt szépen feltekerte, egy üvegbe zárta, gondosan bekupakolta, és a folyóba dobta. Az a bizonyos valaki nem szemetelni akart, hanem nagy bajban volt, és a levél, amit írt, voltaképp egy segélykérés volt. Azzal a kívánsággal a szívében adta fel az üzenetet, hogy a

palackposta

- na és persze benne az üzenet -, valami csoda folytán, de eljut majd a címzetthez. És a palack tette a dolgát. Megvédte az üzenetet szélről, esőtől, hidegtől, melegtől.

Első ábra: ez itt a
palackposta, avagy az
üzenet a palackban.

Ezer kalandon, veszélyen és megpróbáltatáson kelt át, tengereken, viharokon, örvényeken keresztül. 200 év

után is, fáradhatatlanul úton volt, amikor egyszer csak 'kopp', megállt. Beleütközött valamibe. De vajon minek ütközhet neki egy palack az óceán közepén, ahol a térképek szerint se sziget, se kontinens nincs, csak a végtelen tenger?

Egy törött vödör.

Ennek ütközött neki a palack. A vödör régóta nem kellett már senkinek, új gazdát szeretett volna magának, de őt is feltartóztatták. Egy műanyag rekeszbe szorult bele, azóta se előre, se hátra. Ami a műanyag rekeszt illeti, ő régen finom, hideg és buborékos üdítőket szállított, de mikor kicsit megrepedt, régi gazdája bedobta a tengerbe. A műanyag rekesz addig sodródott a tengeren, míg egy régi szakadt halászháló foglya nem lett.

Második ábra: így néz ki az óceánközépi szemétsziget közelről. Nem valami szép.

Az elhagyott háló régen halakat fogott, most viszont csak egy horpadt olajoshordó gabalyodott bele, ami viszont beékelődött még sok ezer másik úszó szemétdarabkába, amit mind az emberek dobáltak el. Hát így esett, hogy a fontos palackposta, az üvegpalack, a vödör, a rekesz, a háló, a hordó ugyanarra a sorsra jutott. Beleszorult, beleragadt egy

hatalmas szemétszigetbe

a Csendes-óceán közepén. Pillepalackok, műanyag zacskók, kupakok, használt legófigurák, törött vödrök, joghurtospoharak ringatóztak itt nagy egyetértésben. Olyan sokan voltak, olyan régóta tömörültek, hogy együtt egy igazi szigetet formáztak. Ezt a szigetet hiába keresed a térképeken, mert ugyanis tulajdonképpen voltaképp:

nincs ott!

Azért nincs ott, mert amikor ezeket a sorokat olvasod, még éppen csak felfedezték az emberek. Az első ember, aki megpillantotta ezt a nagy szemétkupacot a tenger közepén,

egy Moore nevű hajóskapitány volt, és el is nevezte a helyet GPGP-nek, azért rövidítés, mert a hajósok nagyon szeretnek rövidíteni, másrészt van neki jelentése is, a GPGP annyit tesz, hogy Great Pacific Garbage Patch. Ami nagyjából jelenti, hogy a

Nagy Csendes-óceáni Hulladékpaca.

Eleve nagynak nevezte, pedig kétszáz éve még sokkal kisebb volt, de azóta tényleg nagy lett, mert az emberek azóta is sok mindent eldobálnak, és ezért rengeteg szemét sodródott itt össze, sok száz tonna. De jó ha tudod, hogy volt ennek a helynek egy ősbibb, igazibb, rejtélyesebb neve. Tuta Oana. Így keresztelték el a helyet azok a bátor polinéz patkányok, akik jóval az emberek előtt jutottak el idáig. Egy kókuszdió-héjból vájt kenun érkeztek, és partraszállás után nyomban érezték, hogy ez nem olyan sziget, mint a többi, ahol eddig jártak. A sok szemét ugyanis nem alkotott szilárd talajt a lábuk alatt, hanem hullámozott, mozgott, akár a tenger. Azt gondolták, hogy egy óriási teknős hátán kötöttek ki, ezért nevezték el a helyet úgy, hogy

Tuta Oana

ami azt jelenti, hogy a 'Teknős Háta'.

A bátor polinéz patkányok közül sokan tovább hajóztak, új felfedezések felé. Volt azonban pár patkány, aki úgy döntött, itt marad a műanyag szigeten. Az ő leszármazottaiakat nevezik ma úgy, hogy:

Petkányok. Többes számban. Egyes számban Petkány.

A petkányok évszázadok óta laknak a műanyag szigeten, és azzal érdekelték ki a

nevüket, hogy petpalackokból fürge kisvitorlásokat tudnak építeni. **Tuta Oana**

körül vitorláznak, halásznak, horgásznak. Messzebb nem navigálnak, mert annyira hozzászoktak az imbolygó talajhoz, hogy szárazföldön nem is igazán tudnának egyenesen járni. Ha épp nem túl jó a tengeren a fogás, akkor a szemétszigeten konzervek és ételmaradékok után guberálnak, így szerzik meg a napi betevőt. Az egészséges ételek mellett nagyon szeretik a gyorskaját, úgy mint a krémsajtot, a ketchupot és a színes gumicukrot. Bundájuk sokkal világosabb, mint őseiké, és tarka színfoltok díszelnek rajtuk. A tarkát úgy értsd, hogy nemcsak fehérek, feketék vagy barnák lehetnek, hanem a

szívárvány

minden színében pompáznak. Ez a sok guberálástól, konzervkajától és ételszínezéktől van, amit a szemétszigeten találnak. De a petkányok bundájának nemcsak a színei, hanem a mintázata is külön figyelemre érdemes. A legenda úgy tartja, mindegyik petkány bundája egy

térkép.

Persze nem az egész világ térképe, hanem egy bizonyos vidéké. A nagypetkányok esténként azt mesélik a kölykeiknek, hogy minden bunda az óceán egy szegletének pontos lenyomata, és azért nincs két egyforma petkány, mert mindegyik petkány más és más vidék térképét ölti magára. Hogy melyikét, az attól függ, melyik petkányra milyen kalandok várnak. Hogyha a kispatkányok nem hajlandóak elaludni, akkor a felnőttek azt is mesélik, hogyha a petkányok egymás mellé állnak, akkor sok kis rajzolat összeolvad, és kirajzolódik az egész földkerekség, óceánokkal, kontinensekkel, hegyekkel, folyókkal, szigetekkel, a világ minden csodájával.

Harmadik ábra: Ez itt, vagyis Ő itt PJ a Petkány

Tudod, hogy kell ejteni a PJ-t?

Pídzsé. Mondjuk. Vagy ahogy akarsz...

PJ,

a vagány kispetkány nem törődött különösebben ezekkel az ezeréves mendemondákkal, volt neki jobb dolga is annál. Őt a modern popzene érdekelte, reggeltől estig túrta a nagy szemétsziget, Tuta Oana dombjait. Azt mondogatta, "nincs szemét, csak hulladék, a hulladék pedig kincs!". Szorgalmát sokszor siker koronázta, talált ő már bontatlan

'80-as évek legjobb zenéi válogatást,

volt krómozott kazettája valami Vangelistől, impozáns hanglemezek gyűjteménnyel büszkélkedett, és volt egy majdnem ép CD-je Justin Biebertől. PJ általában annyira elmerült a munkában, vagyis a szemétkupacok között, hogy nem lehetett belőle mást látni, mint a pillepalackok közül kikandikáló, piros végű farkincáját. Amikor valami újabb felfedezéssel a szájában előbukkant, akkor lehetett tarkabarka bundáját igazán megcsodálni. Volt rajta több kicsi pötty, a farkincáján kívül egy másik piros folt virított a homlokán, ezen kívül még kék, zöld és sárga foltja, kisebb nagyobb pacája, kusza

összevisszaságban. Hogy PJ milyen jól tud szerelni, az akkor derült ki, amikor egy szállítóhajóról egy viharban leesett tengeri konténer sodródott neki a szemétszigetnek. PJ farkincáját gyorsan kulccsá alakította át, így nyitotta ki a konténert, amiben egy csomó elázott rádió, magnó meg lemezjátszó volt. A kispetkány olyan ügyesen bütykölt, hogy hamarosan minden háznál működött valami zenelejátszó, és attól kezdve bármerre jártál Tuta Oanán, mindenhol valami

vidám zene

szólt. Rá is fért erre a világra vidámság, mert bizony kétszáz év múlva még több szemét volt a folyókban és tengerekben, mint most. Nem baj, gondolta a kispetkány, amikor végignézett a hullámozó szeméttengeren, így is jó lesz. És jó is lett. Az a sok szemét, amit az emberek gondatlanul eldobáltak, és értéktelennek gondoltak, PJ számára nagyon fontosak voltak. Munkát és elfoglaltságot adtak neki. A szebb pillepalackokat kiválogatta, abból építette a házacskáját, tetején árnyékolóval és leleményes esővízgyűjtővel. Aztán ott volt az a sok hangfelvétel, amit talált.

Neki köszönhető, hogy a sziget az egész világ egyik legvidámabb sarkává vált, ahol mindig szólt a muzsika. A tarkabarka kispetkány első születésnapján azt kérte a barátaitól, hogy hívják PJ-nek, mert akkor még nem tudott olyan jól angolul, és azt hitte, hogy a lemezlovast, vagyis a disc jockey-t így rövidítik, hogy PJ. Később kiderült, hogy a lemezlovas helyesen DJ, de akkor már mindegy volt, rajtaragadt a PJ. Így örült, amikor egy kvarcjátékban megtalálta ezt a monogramot. A pillepalackokon és jó zenéken kívül a kispetkány még sok más érdekes tárgyat gyűjtött. Amit lehetett, megjavított, áttörölgetett, kifényesített és kiállított. Gyűjteménye nyitva volt mindenki előtt, akit érdekeltek ezek a furcsa régiségek. PJ-nek volt például egy rézkarú kávédarálója, amibe ha beleszagolt, még mindig érezte az őrölt kávé finom illatát; egy zöld tetejű kakukkosórája, amit fel lehetett húzni, és ketyegett és néha azt mondta, hogy

"kakukk".

Volt telefongyűjteménye is - nyomógombos Nokiája, érintőképernyős Samsungja, Xiaomi okostelefonja, Apple hyperfonja, és a 2200-ban bemutatott Quantumphone. Külön katalógust vezetett a szemét között talált palackpostákról.

Meglepődnél, ha tudnád, milyen sok ember zárja palackba a titkait, a kívánságait, hogy aztán a víz kényére-kedvére bízza üzenetét. Ezek a palackok aztán vagy eljutottak valakihez, vagy oda sodródtak, ahol a többi műanyag is összegyűlt: Tuta Oana-ra, vagy ahogy az emberek ismerték, a GPGP-re. A palackposta egy nagyon ősi üzeneküldési forma, és PJ mindegyiket nagy becsben tartotta. Volt a gyűjteményében hétszáz éves kalózüzenet igazi kincsestérképpel, kisgyerek vicces rajza háromszáz évvel ezelőtti dátummal. Fekete filccel kisatírozott és ollóval feldarabolt évvégi bizonyítvány a múlt évszázadból. Búcsúlevelek, kívánságok, szerelmeslevelek. De olyan levelet, mint amit 2222-ben azon a napfényes napon talált, PJ még sosem látott.

Épp a szemétsziget szélén egy olajshordón egyensúlyozott, amikor a hordóra tekeredett hálóban észrevette a műanyag rekeszt, abban a törött vödört, és abban a szép nyakú zöld üvegpalackot, benne az üzenettel. Ügyesen kihalászta, borotvaéles fogával óvatosan húzni kezdte a palack nyakából a dugót. A dugó

'pukk'

hangot adott és elengedett, és az üzenet engedelmesen kicsusszant a kispetkány mancsába. PJ kioldotta a papírt összefogó zsinórt, és szétnyitotta a tekercset. Egy kukkot sem értett az egészből. Mivel PJ ekkor már folyékonyan írt és olvasott, így egész biztos lehetett benne, hogy ez az üzenet kódolva van, más szóval titkosírással írták. Vajon ki fogja tudni megfejteni a kódot, és elolvasni az üzenetet?! – morfondírozott. Ebben a pillanatban egy öreg hajókürt szólt hosszan, panaszosan a kikötő felől.

– Egy új hajó! –

kiáltott fel PJ, aztán az üzenetettel a mancsában gyorsan eliszkolt.

Negyedik ábra: Ez itt felül a TT, vagyis a TALÁLT
TÁRGYAK nevezetű tengerjáró és óceántisztító és
folyómentő petkalózhajó

Ui: Kíváncsi lettél? Olvass a témáról többet a
Folyómentők kézikönyve sorozat többi kötetében:

Első kötet, 3.
FEJEZET
Mit adunk a
folyóknak?

Második kötet, 3.
FEJEZET
Műanyag Műhely
alapfokon

Második fejezet,

amiből megtudhatod, kik azok a petkalózok és hogy fest az első petkalózhajó.
Kiderül, hogy lehet kvantumfónnal állatnyelven beszélgetni, és az is kiderül, hogy a
tengerből kisedett hulladékból akár virágcserép is készíthető. Ezen kívül
felbukkan a.

MÜMÜ

amiről kiderül, hogy mit jelent.

Tuta Oana

szigetén nagy eseménynek számított, ha egy új hajó érkezett. Az pedig, ha véletlen egy emberhajó kötött ki a petkányok pillepalack-csónakjai között, egyenesen népünnepélybe ment át. Már egy kisebb teherhajó láttán is mindenki szabadnapot vett ki, de amikor ez a bánatos mély hajókürt megszólalt, az egész szemétsziget megbolydult. Mindenhonnan összesereglettek a petkányok, tengeri madarak, tengeri teknősök, pálmátólvaj rákok és más szigetlakók. Mindenki látni akarta az új jövevényt. És hát nem csoda, hogy a tömegben ekkora izgatottság lett úrrá.

- Ez a TT? – kérdezte valaki.
- Ez a TT! - kiabálta valaki.
- Megismerem, ez tényleg a TT - kiabálta rá másvalaki.
- A TT? - kérdezték többen hitetlenkedve.
- Igen, semmi kétség, ő az. - bizonygatták a mólón egymás között.

Nem volt olyan petkány a szigeten, aki ne tudta volna, hogy mi, vagyishogy ki, merthogy a hajókat a tengerészek megszemélyesítik, na szóval hogy ki-mi az a:

T.T., vagy a köznyelvben: TT

A legapróbb petkánykölyöktől a legöregebb kopasz tengeri petkányig mindenki hallott már a híres TT-ről, vagyis a

'Talált Tárgyak'-ról.

(na ugye megmondtam, hogy a tengeri népek imádják a rövidítéseket), szóval a TT hőstetteiről. Ez volt az a

petkalózhajó,

ami húsz éve megállás nélkül tisztította az óceánokat. Azt beszélték, hogy az Atlanti-óceánnal már végzett, onnan eltakarított minden szemetet, és most azért jött a Csendes-óceánra, hogy itt is rendet tegyen. Azt nem árt, ha tudod, hogy 2222-ben a sok légszennyezés és szemetelés miatt a Föld bolygó felszíne már annyira felmelegedett, sivatagos lett és elcsúnyult, hogy az emberek többsége elhagyta szárazföldi otthonát, és klimatizált tengermélyi buborékvárosokba költözött inkább. A nagy plasztikszigeteket, az olajjal és műanyaggal elszennyezett vizeket hajóikkal messze elkerülték, igyekeztek tudomást sem venni a sok szemétről, amit ők bocsátottak ki a környezetbe.

Szerencsére

azért voltak olyan lelkiismeretes, kedves, gondos, együttérző emberek, akik sajnálták a műanyag zacskóba gabalyodott pingvineket, hálába ragadt delfineket és a műanyag kupakoktól szenvedő albatrosz fiókákat. Az ilyen emberek nem bírták tétlenül nézni a bolygó elszennyezését, és változtattak az életükön. Volt aki tudós lett, volt, aki nemzeti parkba ment el dolgozni, vagy feltaláló lett, hogy találmányával csökkentse az üvegházhatást és a klímaváltozást. Mások petkalóz hajókra szegődtek el, mert a petkalózok mindent elkövettek, hogy tisztítsák a vizet és megmentsek a bajbajutott élőlényeket. Ebben a fontos munkában nagy segítséget jelentett nekik, hogy kétszáz év múlva, a

kvantumtelefonok fordítóprogramjával bármelyik állatfajjal

könnyedén el lehetett beszélgetni. Az ember csak bekapcsolta az applikációt, felvette a headsetet, és máris tudott bálnául, sirályul, teknősül, vagy éppen petkányul. A TT kapitánya is a kvantumtelefonján babrált, a művelethez szemüveget kellett felvennie. Vaskos ujjai kicsit bizonytalanul babráltak a képernyőn, de aztán csak kiválasztotta a fordítóapp menüjéből a megfelelő nyelvet.

-Köhömm, köhömm. Tuta Oana, itt a Talált Tárgyak, PlastiX kapitány, vétel - mondta PlastiX kapitány petkányul a kvantumtelefonba, amit egy dróttal továbbított a hajó

hangosbeszélőjébe. Mivel a hangszóró eleme kimerülőben volt, a parton izgatottan fülelő petkánysereg az egészből csak valami motyogást, recsegést, aztán egyetlen

magas sípszót

hallott.

- Üdvözet minden kedves petkánynak, jelentem a fedélzeten található mindkét fő, vagyis jómagam és Petito a papagáj, egyaránt egészséges, mint a makk! - folytatta a vén tengerész, mire a hangosbeszélő itt mély búgásra váltott.

- A hajóm oldala kilukadt, és sajnos fogytán az ivóvizem. - tette hozzá, amit a hangosbeszélő úgy továbbított a hallgatóságnak, hogy:

„...kilyukadt (recsegés) az ivóvizem...”

Halk moraj futott végig a petkányok sorain, mivel még nem találkoztak senkivel, aki sípolásokkal és recsegésekkel tarkított, két szavas szónoklatot tartott.

-Engedélyt kérek a partraszállásra. – fejezte be mondókáját a kapitány, amire az ordibátor reccsent még egy utolsót. Az égen egy sirály kiáltott.

- Hip hip hurrá a TT-nek! - kurjantotta el valaki magát hátulról, mivel úgy tűnt, hogy vége a szónoklatnak.

- Hip-hip Hurrá! - válaszolták lelkesen a többiek.

A parton várakozó petkányok nagy éljenzésben törtek ki. PlastiX kapitány ezt engedélynek vette, kikapcsolta hangosbeszélőt ami ekkor már lemerült, és

bedobta a horgonyt.

Az éljenzés persze nem a remek beszédnek, hanem azoknak a dicső tetteknek dukált, amiket a Talált Tárgyak a tengeri kikötőkben szájról szájra szálló legendák szerint véghezvitt. 2222-ben világszerte száz petkalóz hajó dolgozott az óceánok megtisztításán. Mindegyik a TT mintájára épült. Ez volt mind közül a legöregebb és a leghíresebb petkalóz hajó. Pontosan húsz éve

bukkant fel az Atlanti-óceánon.

Ez egy másik óceán, amit a Csendes-óceántól a nagy amerikai kontinens választ el.

Ötödik ábra: PlastiX kapitány szemből
nézve. Oldalról teljesen máshogy néz ki.

Akkoriban az Atlanti-óceán vizét is alig lehetett látni a palackoktól, és legalább tíz óriás szemétsziget úszott az óceánon, de ez nem rémítette meg a TT legénységét. Habozás nélkül nekitámadt a vízen úszó hulladékoknak, és kitartó, aprólékos munkával megtisztította a műanyagtól az egész óceánt. Óriási teljesítmény ez, hát még egy olyan hajótól, ami állítólag az utolsó szögig újrafelhasznált hulladékból készült. Mondjuk a TT

külseje alapján úgy tűnt, hogy ez **a legenda igaz,**

mert a hajót mindennek el lehetett mondani, csak szépnek nem. Volt, aki egyenesen elszabadult hajóroncsnak gondolta, olyan szedett vedett volt a külseje. Maga a hajótest egy régi viking harci evezős hajóra emlékeztetett, mert oldalpajzsai és szép csigás orrtőkéje volt. Az orrdísz alatt szép mellszobor, mellette szép betűkkel mindkét oldalon felfestve, hogy:

”Talált Tárgyak - Lost & Found”

A fedélzeten folytatódtak a furcsaságok. Elsőnek mindjárt itt volt egy szép zöldellő liget, aminek a fáin szünet nélkül érett valami gyümölcs, most éppen a mandarin. A fák tövéénél tyúkok kapirgáltak. A faültetvény mellett egy kis szélkerék és egy hatalmas árbóc állt. A árbóc csúcsán a petkalózok egyezményes jele - a vitorlával felszerelt petpalack - lobogott egy nagy kék zászlón.

Volt a fedélzeten ezen kívül egy ütött kopott, kék konténer, rajta egy szép felirat, hogy
MÜMÜ.

Egész biztosan megint csak egy rövidítés, merthát ugye a hajósok imádják a rövidítéseket. A kék MÜMÜ mellett egy üvegház csillogott, benne sok virággal, még több méhecskével és színes lepkével. PlastiX kapitány szélesre nyitotta az üvegház ajtaját, és hagyta, hogy a méhecskék és lepkék kirepüljenek, felfedezni a szigetet. Petitó, a kékefehér papagáj a biztonság kedvéért velük tartott, nehogy valami bajuk legyen. A kapitány ezután hozzálátott a rakomány kipakolásához. A Talált Tárgyak ugyanis nemcsak egyszerű szemétszedő hajó volt, hanem úszó műanyag feldolgozó. Igen, így van, hajózás közben a fedélzetén át is alakította az összeszedett műanyagot mindenféle hasznos dologgá. Ezeket a dolgokat aztán a világ minden tájára elszállította, ahol aztán eladta, elajándékozta vagy elcsereberélte őket. Az egyik ilyen hasznos tárgy

az újraműanyag virágcserep volt.

A tengeri hulladékból gyártott szép cserepekben üvegházban nevelt szép virágpalánták zöldelltek. Mindenki, de most komolyan, az egész világon mindenki ilyen újraműanyagból készült virágcserepet akart magának, és most itt volt a nagy alkalom. A TT fedélzeti daruja nagy ládákban a rakpartra tette az értékes rakományt.

A kapitány ezután mentőcsónakjában a partra evezett, és kvantumfonján keresztül szép petkánysággal elmondta, hogy mindenki vehet a virágok közül, cserébe csak

ivóvizet kér,

na és persze egy szerelőt, aki segít megjavítani azokat a gépeket, amik elromlottak a hajón. Nehogy azt hidd, hogy a régi szép időkben PlastiX kapitány nem tudott maga is megbütykölni mindent. Dehogynem! Csakhogy az idő fölötte sem múlt el nyomtalanul, keze kérges lett, a látása romlott, például a kicsi csavarokat még szemüveggel sem látta jól, és hát a hajolgatás sem ment olyan könnyen, mint rég. Ezért volt szüksége segítségre. Ha a kapitány másutt szállt partra, mondjuk például

a hírhedt norvég vándorpatkányok

szigetén, akkor nem teszi ki az összes virágot a partra, mert azok egyből mindet elloptak volna. De itt, Tuta Oanán nem volt ilyen óvintézkedésekre szükség. A petkány köztudottan becsületes, jóra való népség. Csak az vett el virágot, aki tudott cserébe friss ivóvizet adni. A petkányok az ivóvizet esővízből készítették, és gondosan kimosott petpalackokba zárták.

Délután olyan sok ivóvizes palack gyűlt össze a parton, hogy a TT hombárja megtelt. Még mindig volt pár virág a rakparton, ezeket PlastiX kapitány a közelben vágyakozva bámészkodó kispatekok között osztotta szét. A tengerész az egész napos pakolásban bizony kicsit elfáradt. Estére járt az idő. Már az utolsó kispetkány is hazaszaladt vacsorázni, minden lepke és méhecske visszatért az üvegházba. Petitó, a papagáj a kapitány vállára ült. Egy pár percig csendben nézték a naplementét, aztán úgy döntöttek, hogy esti sétára indulnak. Nem jutottak messzire, mert az egyik közeli padról megszólították őket.

- Elnézést - cincogta valaki félénken petkányul.- Bocsánat...

A kapitány a hang irányába fordult. Egy fiatal petkány ült a padon, hóna alatt egy karcsú nyakú, zöld üveggel.

-Sajnos a virágcserep elfogyott. Ajánlom magamat. - mondta a kapitány. Kedvesen, udvariasan biccentett, és indult volna tovább.

- De én nem virágért vagyok itt! - szólalt meg a petkány megint, most már kicsit bátrabban.

- Akkor miért? - kérdezte a kapitány.

- Mert én lennék a gépész. PJ vagyok - állt fel a tarkabarka kispetkány, üdvözlésre nyújtva kis mancsát - **Ajánlom magamat.**

Ui: Kíváncsi lettél? Olvass a témáról többet a
Folyómentők kézikönyve sorozat többi kötetében:

Első kötet,
4. FEJEZET
Mit tehetünk a
folyókért?

Második kötet,
1. FEJEZET
Kik azok
a Petkalózok?

Harmadik kötet,
5. FEJEZET
Folyómentők a
nagyvilágban

Harmadik fejezet,

amiből kiderül, hogy néha nem árt venni a bátorságot és megszólalni, még akkor sem, ha az illető, akihez beszélni akarunk, kicsit nagy és kicsit ijesztő.

Megtudhatod ezen kívül, hogy a műanyagot újrafelhasználás előtt fel kell aprítani, hogy minden rendes hajóban van egy hajónapló, amit minden nap gondosan vezetni kell, és hogy a cián miként irtotta ki az életet a Tisza folyóból és hogy hol van Ogyessza. Azt pedig már mondanunk sem kell, hogy ne köss kávédarálót műanyag olvasztó géphez, mert abból könnyen kisülhet a:

baj.

Egyáltalán nem kell csodálkozni azon, hogy PJ nem mert egyből odamenni PlastiX kapitányhoz, amikor az gépészt keresett. Böven elég volt neki, hogy messziről, biztonságos távolságból nézte a legendás hajót és a körülötte sürgölődő vén tengeri medvét. A legendák alapján PJ azt gondolta, hogy a hős petkalóz valahogy fiatalabb, magasabb. Ehhez képest igazából alacsony volt, pocakos, kopaszodott, a szakálla őszült, a körme koszos volt és kicsit bicegett. Ami stimmel, az a mosoly és a kedvesség volt. A hajót is nagyon érdekesnek találta. Minden vágya az volt, hogy valahogy feljusson a Talált Tárgyakra. Még akár azon az áron is, hogy gépésznek mondja magát, és megszólítja a két lábon járó, pontosabban bicegő, tengeri legendát. Ha nem szedi össze a bátorságát, soha nem jutott volna fel a Talált Tárgyak fedélzetére. De mivel sikerült megszólalnia, este ott találta magát a legendás hajón.

A kapitány ment elől, mindent megmutatott, és részletesen elmagyarázott. A hajó orrában volt a Tengeri Elefánt nevű gép, erről később mesélek, ennek amúgy sem volt semmi baja. Az első javításra váró kütyü az

óriás Nílusi Krokodil nevű szerkezet volt.

A gép első ránézésre valóban egy nagy zöld krokodilra hasonlított, amint éppen kitér a száját. A gépnek az volt a dolga, hogy a vízről kiszedett műanyagot bekapja és hatalmas fogaival apró darabkákra rágja szét.

PlastiX kapitány megmutatta a gép tervrajzát és a törött alkatrészt.

-De miért kell ide egy ilyen gép?! – kérdezte PJ.

-Miért, miért, hát mert nem akarom én kézzel aprítani! – válaszolt méltatlankodva a kapitány- -Akarom mondani

karddal, a petkalóz karddal. Kimegy az éle. – tette hozzá.

- Úgy értem, hogy miért kell a műanyagot megdarálni?' - kérdezte PJ, most már kicsit óvatosabban.

- Miért, miért, hát mert különben nem tudom beadagolni a Sárkányba.' - mondta a kapitány mintha ez a dolog csak úgy magától értetődne. PJ inkább úgy tett, mintha tudná, mi az a sárkány, és miért kell bele bármit is adagolni. Inkább csak bólintott és mentek tovább. Volt még szó zörgő tengervíz sótlanítóról és kontakthibás napvitorláról,

- Meg azt hiszem, a kihangosítómmal is lehet valami - mondta szakállát megvakarva a kapitány, amire PJ már tényleg sokatmondóan bólintott. Mire végére értek a sok javítanivalóknak, beesteledett. A Talált Tárgyak lámpái sorban felkapcsolódtak. '

- Éhes vagy? - kérdezte az öreg petkalóz PJ-től.

- VACSORAAAAA!!!!

kiáltott nagyot Petitó, a papagáj, a T.T. hajószakácsa.

Hatodik ábra: PlastiX kapitány
nagyon mérgesen pillepalackot
aprít a kardjával.

Meredek

lépcső vezetett a hajó gyomrába. A hajó étkezőjéhez hosszú folyosó kanyargott, mindkét oldalon könyvespolcokkal, PJ a szeme sarkából megpillantott valami patkányosat. Levette. Ez állt a címlapon:

Rumini.

- Szívesen kölcsönadom, ha nem olvastad - mondta a kapitány. - De most együnk egy jót! Hagymásbabot érzek. Imádom a hagymásbabot.

A hajó étkezője olyan volt, mint valami csoda. Fényesre csiszolt, simára lakkozott hajópadló csillogott a hajólámpák sárga fényében. A terem túlsó végében kandalló, benne barátságosan lobogott a tűz. A falakat fényképek, festmények, rajzok, préselt növények díszítették. Mindkét oldalon nagy kerek ablakok nyíltak a tengerre, ami ezen az esti órán ezüstösen csillogott. A terem közepén maga az árbócrúd állt szilárdan, mellette pedig egy ismerős gép.

-De szép ez a kávédaráló! – jegyezte meg PJ.

-Hogy ez? Ez nem kávédaráló, hanem egy idődaráló. - legyintett fáradtan az öreg petkalóz.

-Tényleg, elfelejtettem, hogy ez is elromlott. Na, asztalhoz! - csapott nagyot a tenyerével.

Hárman ették meg a vacsorát, a kapitány, Petitó és PJ. Mandarinszörpöt ittak hozzá. Evés után a kapitány feltápáskodott, és megmutatta PJ-nek a kabinját, ahol majd aludhat. Ezután sokáig kereste a szemüvegét, és mivel nem találta, megkérdezte PJ-t, hogy elalvás előtt segítene-e neki megírni a hajónaplót. PJ örömmel odaült az asztalhoz, és kinyitotta az óriási, bőrkötésű könyvet, aminek borítóján hatalmas betűkkel az állt, hogy:

PETKALÓZHAJÓNAPLÓ.

Vastag kötéssel egy műanyag toll volt hozzákötve a naplóhoz. PJ a kezébe vette a tollat, és türelmesen várt, amíg a kapitány elhelyezkedett hatalmas olvasófoteljében, a tűzhely mellett.

- 2222 május elseje. - diktálta a kapitány, miközben párnát tömködött a feje alá - Pozíció északi szélesség 5 fok 12 perc, nyugati hosszúság 176 fok 11 perc. Kikötés Tatu Oanán. Kedves fogadtatás.

Ezen a ponton

takarót húzott a térdére és egy nagyot nyögött, és mire Petitó a válláról berepült nyitott ajtajú kalitkájába.

-400 újraműanyag cserép és virágpalánta kiadva. 550 liter ivóvíz beraktározva. Egy újonc a fedélzeten. PJ, petkány, foglalkozása: gépész...

Ezután mély szusszantás következett. PJ egy darabig csendben várt a folytatásra, de mikor az nem jött, a válla fölött lopva a kandalló felé nézett. Semmi kétség, a kapitány diktálás közben elaludt. PJ becsukta a hajónaplót és visszament a kabinba. Soha nem feküdt még ilyen puha ágyban, de mégsem tudott elaludni. A feje csak úgy zúgott a sokmindentől.

Sárkány, Krokodil, Sótlanító, Idődaráló

Annyi kérdése volt, hogy nem tudott elaludni. Felkelt és visszament az étkezőbe. Odaült a hajónaplóhoz. A szék nagyot nyekkent, mire a papagáj kinyitotta a szemét.

-Szabad?' suttogta PJ Pepitó felé.

-Igen- csippantott petkányul a papagáj, aztán felborzolta tollait, és fejét bedugta a szárnya alá. PJ az első oldalon kinyitotta a naplót, és olvasni kezdett.

Hamar

kiderült, hogy a hajónaplóban nemcsak a TT összes útja, hanem PlastiX kapitány egész élete is benne van. A dátumok valahogy nem stimmeltek, mert a napló már az előző évezredben elkezdődött. Tele volt beragasztott papírokkal, üzenetekkel, lepréselt növényekkel, rajzokkal, fényképekkel és érdekes leírásokkal. Az első bejegyzés 1989-ből volt, ez alapján a kapitánynak több száz évesnek kéne lennie. PJ ránézett a kapitányra, aki hangosan horkolt. Nem tűnt többnek 60-nál. PJ vállat vont, olvasott tovább. Kiderült, hogy a kapitány egy kis hegyi faluba született, az anyukája tanító néni, az apukája halász volt. Az anyukájának több mondása benne volt a naplóban, például hogy 'csak az igazán a tiéd, amit elolvastál' meg hasonlók. Apukája más bölcsességeket tanított, például hogy:

"a marcona orvhorgásznál csak az udvarias orvhorgász a veszélyesebb",

vagy hogy

"a méreten aluli halakat vissza kell dobni, ha látja valaki, ha nem!"

A kapitány kisfiúként egész jó tanuló volt - ezt beragasztott bizonyítványokból lehetett tudni - és volt egy rejtélyes barátja, akit csak 'K'-nek nevezett. Kedvenc játszóterük a vízparton volt. Nagyokat úsztak, uszadékfából tutajt építettek, volt egy kis szigetük, ahol saját kunyhót építettek. Saját titkosírást fejlesztettek ki, azért, hogy a felnőttek ne tudják elolvasni, amit egymásnak üzennek. Ha pedig leszállt az este és fáradtan hazamentek, minden este

friss sült hal

várta őket az asztalon, amit apja aznap a folyóban fogott. Így telt az életük nagy boldogságban, és békességben míg egy szörnyű napon rengeteg cián nem ömlött a folyóba. A mérgező anyag egy közeli bányából ömlött ki, pirosra színezte a vizet és megölte a halakat. A kapitány apja ettől kezdve hiába vetette ki a hálóját, nem fogott semmit. Anyukájának tanárnőként kicsi volt a fizetése ahhoz, hogy eltartsa az egész családot, ezért elköltöztek. Misu nagyon szomorú volt, amikor elbúcsúzott K-tól. Apukája halászcsónakján leveztek addig eveztek lefelé, míg Európa leghatalmasabb folyójára, a Dunára nem értek. Azon tovább eveztek, napokon és heteken át, és így jutottak el a szép Ogyesszába, Ukrajnába, a Fekete-tenger partjára.

Misu papája itt kapott munkát, halász lett egy tengeri hajón. Amikor felnőtt, Misu gépész lett. Kitanulta a szerelés csínját bínját. A Fekete-tengerbe akkor már nemcsak cián érkezett, hanem nagyon sok más szennyezés is, például sok műanyag. Ez nagyon zavarta Misut. Ő egy tiszta vízű folyó mellett nőtt fel és nem akarta a szennyezett tengert nézni egész nap. Szabadidejében elkezdett építeni egy víztisztító hajót. Abból építkezett, amit talált. Régi hajók roncsaiból, használt, kidobott dolgokból. Ez lett a Talált Tárgyak, ami először a Fekete-tengeren szedte a műanyagot. Nagyon sok újítás volt rajta, mindegyik Misu találománya és szabadalma.

Azt hitte, soha nem lesz olyan nagy ötlete, mint a Tengeri ELEfántnak nevezett óriás porszívó - ez a masina képes volt leszippantani a víz színéről a műanyagot, miközben az uszadékfákat és a teknősöket meg halakat békén hagyta. De aztán egészen véletlenül egy ennél is zseniálisabb gépet alkotott. Egy egyesszai régiségkereskedésben vásárolt rézkarú kávédarálóból működő időgépet fabrikált, maga sem tudta, hogyan. A gép akkor kezdett működni, amikor a kávédarálót véletlenül rákapcsolta a Tiszai Sárkány nevű gépre. Ettől kezdve, hogyha egyet fordított a daráló karján, egy napot repült előre az időben. Ha pedig egyet visszafele tekert, egy napot ment vissza a múltba. A találmányt úgy nevezte el, hogy

IdőDaráló.

PJ felpillantott a naplóból és ránézett az ebédlő közepén ácsorgó öreg kávédarálóra. Pont olyan volt, mint az övé otthon. Lehetséges, hogy ez tényleg egy működő időgép? Vagy az egész csak egy mese? Olvasott tovább. Mivel PlastiX kapitány fiatal volt és kíváncsi, egy hirtelen gondolattól hajtva kétszáz évet tekert előre. Meg akarta tudni, mit hoz a jövő. Igen ám, de a sok tekeréstől a darálóban valami elromlott, és a gép nem működött tovább. A kapitány tehát ott maradt a hajójával a jövőben, egész pontosan 2200-ban.

Sajnos a világ pont olyan lett, ahogy a tudósok régen megjósolták. Azt mondták, hogyha az emberek nem hagyják abba a szennyezést, a folyók, a levegő és a föld mérgezését, nagy baj lesz. Sajnos az emberek nem hallgattak a tudósokra, és nagy baj is lett. Kétszáz év múlva már az összes erdőt kivágták, és

minden folyóban és tengerben műanyag szemét úszott.

Mi mást tehetett volna, a kapitány sóhajtott egy nagyot, és folytatta azt, amit elkezdett. A Talált Tárgyakkal kitisztította a Fekete-tengert, aztán a Földközi-tengert, és végül kihajózott az Atlanti-óceánra. Ekkor már messze földön híres volt, minden hajós ismerte a nagy petkalózt, ahogy ő hívta magát. Mások PlastiX kapitánynak hívták a háta mögött. Húsz évébe telt, mire megszabadította az egész Atlanti-óceánt a hulladéktól. Mikor végzett, kicsit megpihent Barbadoson. Itt egy antikváriumban, régi könyvek között talált egy különösen fontos kötetet, ami egy tengerjáró patkányról szólt, akit Rumininek hívtak. A százötven éves kötet a hónapok alatt ezután a Panama-csatornán áthajózott a Csendes-óceánra, ahol még mindig nagyon sok volt a szemét. Itt aztán kénytelen volt befejezni a tengertisztítást, mert több masina elromlott a hajón. Ezért döntött úgy a kapitány, hogy segítséget kér. Választania kellett, hogy az óriásteknősök által lakott Galápagosra, a húsevő nyulak lakta Húsvét szigetre, vagy a Nagy szemétszigetre veszi az irányt.

Miután kiolvasta a Ruminít, úgy vélte, próbát tesz az ősi patkányok mai leszármazottaival, a petkányokkal. Tatu Oana felé vette az irányt. Mire ide ért a naplóban, PJ már alig bírta nyitva tartani a szemét. Még utolsó erejével elolvasta a tegnapi bejegyzés végét, amit ő a saját kezével írt le, mert a kapitány nem találta a szemüvegét. PJ még mosolygott egyet, aztán feje rábicsaklott a naplóra és azon nyomban elaludt. Ettől kezdve hárman hortyogtak a Talált Tárgyak étkezőjében. Petitó, PlastiX kapitány, és PJ a petkány, kinek foglalkozása ettől kezdve hivatalosan:

gépész.

Ui: Kíváncsi lettél? Olvass a témáról többet a Folyómentők kézikönyve sorozat többi kötetében:

Első kötet, 3.
FEJEZET
Mit adunk a
folyóknak?

Második kötet,
4. FEJEZET
Műanyag Műhely
haladóknak

Harmadik kötet,
3. FEJEZET
Folyómentők a
műhelyben

Hetedik (vagy nyolcadik?) ábra: Petitó, a talált
kékfehér papagáj, akinek azért görbe a háta
mert mindig főzőcskézik. Hetedik ábra, biztos.

Negyedik fejezet,

amiből kiderül, hogy olvasni ér, hogy létezik a világon egy madár, ami repülés közben úgy néz ki, mint egy kék csík, és közben az hallatszik, hogy zzzzzzzzz, de azt is megtudod, hogy ki az a kislány aki réges régen a folyó partján

született.

A kis Petra a világ túlfelén született, egy nagyvárosban, a jó öreg Európában. Olyan korban jött világra, amikor a felnőttek egyáltalán nem vigyáztak a természetre, nem törődtek se növényekkel, sem állatokkal, még magukkal sem, csak a pénzzel. Emiatt történhetett meg, hogy a városban, ahol Petra élt, a gyárak kéményei sárga füstöt eregettek magukból, ami

sárgára festette a felhőket.

Télen a gyerekek sárga hóból építettek hóembert, nyáron eső után, alig lehetett a ruhájukból kimosni a sárga foltokat. A rossz levegő mintha beköltözött volna az emberek lelkébe. Az iskolában volt két gyerek, a Bakáts testvérek, akik mindenkibe belekötöttek. Amikor a két Bakáts elgáncsolt egy kis alsós fiút, Petra közbeavatkozott. A fivéreket sikerült ugyan elkergetnie, de elszakadt a ruhája, és összetört az a kicsi üveg, amiben a kis vízibogarát tartotta. Petra szülei tudtak minderről, de még jobban aggódtak a levegőszennyezés miatt. Azért, hogy a gyerekük egészséges maradjon, úgy döntöttek, hogy elhagyják a várost.

Egy kis hegyi faluba költöztek, a Máramarosi havasok hűs árnyékába. Volt itt egy régi, romos iskola, amibe a legutolsó nagy háborúban egy csomó puska golyót lőttek bele az "ostoba katonák". Ez volt az iskolagondnok, Sándor bácsi egyik szavajárása, ha valaki valamit nem úgy csinált, hogy az neki tetszik, akkor azt mondta: "ostoba". A kis Petra itt, a Lápos folyó partján álló iskolában tanult meg írni és olvasni. Hogy szeretett olvasni, az nem kifejezés. Valósággal

falta a betűket.

Tíz éves korára az összes könyvtári gyerek könyvet kiolvasta, és ettől kezdve - szülői engedéllyel persze - már a felnőttésről is kölcsönözhetett könyvet. Bejárta az egész világot. Nem igazándiból, mert annyi pénze nem volt, hogy tényleg utazhasson. Képzletben viszont mindenütt járt, mert olvasott ő mindent. Regényeket, tudós könyveket, útleírásokat, meséket. És nem hiába olvasott ennyit, mert a könyvek lapjain eljutott Afrikába, Grönlandra, Pápua Új Guineába, sőt, még az Antarktiszra is. Aki sokat olvas, úgy látja a világot, ahogy senki más. Ha behúnyta a szemét, Petra néni szeme előtt megjelent az egész világ mindensége. A Föld, rengeteg sok élőlényével egyszerre bukkant fel a képzeletében. Vibrált, énekelt, repült, futott, úszott az a sok furcsa élőlény.

Tutira nyolcadik ábra: Petra néni,
vagyis Zöldszív Professzor szemüvegben
és szoknyában látható ezen az ábrán.

Petra

képzelete olyan erős volt, hogy bárhol ott tudott teremni egy pillanat alatt. Szívesen gondolt arra, hogy el tud beszélgetni minden lénnyel. Ha akart, egy gondolatvillanással le tudott merülni a tenger legmélyére. Vagy ha ahhoz volt kedve, felrepült magasra. Ilyenkor azt látta, hogy az állatok, növények, folyók és tengerek, a Hold és a csillagok egyetlen nagy élőlénné olvadnak össze. Ezek után érthető, hogy mikor felnőtt, Petra tanító lett. Ugyanabba az iskolában, ahová kiskorában járt, biológiát, fizikát, kémiát, környezetet, matematikát tanított. Sokan unalmasnak tartják ezeket a tárgyakat, de nem így az ő tanítványai. Jó ha tudod, hogy

egy tanár, ha igyekszik, mindent érdekessé tud varázsolni.

És Petra néni, merthogy ekkor már így hívták: Petra néni, igyekezett. Vékony volt és magas, rövid fekete haját bubifrizurában hordta. Fürgén mozgott, hegyes orra fölött két sötét szeme vidáman csillogott, figyelmét semmi sem kerülhette el. Nem volt neki férje, vagy gyerekei, mindig azt mondogatta, hogy család helyett ott van neki az iskola. És tényleg minden idejét a tanításnak szentelte. Ha valamelyik gyereknek baja volt, nyugodtan odaszaladhatott hozzá. Olyankor Petra néni leguggolt a kis diákhoz, és odafigyelt arra, amit mondtak neki. Annyira jól értett a gyerekekhez, és annyira szerette a munkáját, hogy 25 év tanítás után, mikor professzor lett, felkérték, legyen az iskola igazgatója. Petra néni, akinek ekkor már ősz tincsek voltak a hajában és egy kis kerek szemüveg volt az orrára tűzve, gondolkodás nélkül igent mondott.

Zöldszív professzor, vagyis Petra néni az elejétől kezdve tudta, hogy az igazgatás bizony nehéz lesz, mert kevesebbet tud majd tanítani, többet kell igazgatni, ami sok munkával fog járni. Mert hogy volt munka az iskola körül bőven. Egyrésről, maga az iskola. A kertben ugyan gyönyörű fák álltak és a kilátás is csodás volt, de az a golyók lyuggatta épület! Nem volt pénz felújításra. Aztán ott volt még gondnak az iskolagondok, Sándor. Bizony, még mindig a Sándor, ugyanaz a Sándor, akit annak idején még a kis Petra is próbált nagy ívben elkerülni, mert olyan szigorúan nézett. Annak idején még ők, a kicsi Petra és az osztálytársai kezdték maguk közt úgy hívni, hogy Susi, és a név ráragadt, hallotta félfüllel a folyosón, hogy a mai diákok is használják. A Susi egyébként a Sunyisanyi rövidítése, merthogy nemcsak a tengerészek, de a diákok is szeretik a rejtélyes neveket. A gondnok cingár, hórihorgas ember volt, hosszú kezeivel és lábaival nayra nőtt kaszáspókra hasonlított. Orrán vastag szemüveget hordott, amiben úgy csillogtak a szemgolyói, mint két tükörtojás. Ahogy öregedett, Sándor a gondnok úgy lett egyre morcosabb és panaszkodósabb. A gyerekeket nem kedvelte, de a hulladékot egyenesen ki nem állhatta. -Minek ezek a szelektív gyűjtők, Igazgatónőkérem? Heteket várok mire elviszik és úgyis összeöntik - kérdezte gyakorta. Ha valamivel Petra nénit fel lehetett idegesíteni, akkor az ez volt, hogy:

”úgyis összeöntik”.

De mély levegőt vett, és türelmesen válaszolt.

-Azért, kedves Sándor, hogy a gyerekek megtanulják a helyes hulladékkezelést – a kedves szócskát direkt megnyomta, pedig egyáltalán nem gondolta úgy, hogy Sándor kedves, mire a gondnok így válaszolt.

-Ezek, akik még a vizet is műanyagból isszák? Már elnézést, de mi jön még? A bezacskózott levegő? – méltatlankodott - Bezzeg az én időmben még a tejesüveget is visszavittük, ezek a kölkök soha nem váltottak vissza a bűdös életben semmit, el vannak kényeztetve, mindent eldobálnak, a helyzet, Igazgatónőkérem, ostoba egy világ ez, ostoba.

Ha Petra néni elfáradt a munkájában, mindig lement a Lápos partjára sétálni egyet. Itt megkönnyebbült kicsit, mintha a folyó elsodorta volna a gondjait. Gyerekkorában sulis után nagyon sokat játszott itt. Körülnézett, de nem volt ott senki. Nem tudta hibáztatni a mai gyerekeket, hogy másutt töltötték a szabadidejüket. A folyónak valahogy megváltozott a színe meg a szaga.

Nem volt olyan friss.

Ahol azelőtt csigákat meg kagylókat lehetett gyűjteni, most szakadt nejlonzacskók és eldobált pillepalackok heverték. Hát de most komolyan, micsoda világ az, ahol a vizet műanyagból isszák? Ha a kicsi Petra gyerekkorában megszomjazott, egyszerűen odaszaladt a csaphoz, kinyitotta, és ivott belőle. Máig emlékezett rá, milyen hideg és finom volt az a csapvíz. De mióta eladták a vízműveket, a csapvíz színe és szaga is megváltozott. Petra néni igazgatóként bevizsgáltatta, az eredmény szerint nem volt már alkalmas ivásra, csak kézmosásra. A szülők féltették a gyereküket a rossz víztől, ezért mindenkinek pillepalackos ásványvizet csomagoltak az uzsonna mellé. Sok olyan gyerek járt az iskolába, aki azt sem tudta, hogy kell a csapból inni. Petra néni a iskola nevében levelet írt a vízműveknek, a polgármesteri hivatalnak, de máig nem jött válasz. Az nem lehet, mondogatta magában, hogy Sándornak igaza van, és a helyzet reménytelen.

~~-Csak van valami esély, csak van valami reménysugár - sóhajtott magában Petra néni.~~

Ebben a pillanatban zümmögő hang hallatszott, és egy kék csík villant a folyó vize fölött. Petra néni örömmel ismerte fel Zé-t, a jégmadarat. Egyik osztálytársával hívták úgy, hogy Zé, mert amikor a jégmadár repül, nagyon gyorsan vernek a szárnyai, és ettől úgy bűg, mint valami óriásdongó. A kicsi Petrával gyakran megesett, hogy miközben barátjával csigákat keresett a parton, a jégmadár a közvetlen közelben húzott el. Zzzzzz - hallották ilyenkor.

Zzzzz - mondták utána egymásnak összemosolyogva. Zé, ahogy szokott, helyet

foglalt egy faágon. A nyárfa, amihez az ág tartozott, épp szemben volt Petra nénivel, aki gyorsan lekapta olvasószemüvegét - távolra még mindig tökéletesen látott. Zé a vizet fürkészte, aztán ügyesen lecsapott. Alámerült a vízbe, aztán egy kis hallal a csőrében tért vissza. De alig ült le az ágon, a halacska kicsusszant a csőréből, és visszaesett a vízbe. Furcsa, gondolta Petra néni. Sokszor látta már Zét halászni, de eddig még mindig ügyesen lenyelte a zsákmányát. A jégmadár újra próbálkozott, de megint visszaejtette a zsákmányát. Petra néni hunyorított, mert azt hitte, rosszul lát. Zé alsó csőrkévéja csonka volt. Lehetséges, hogy

letört

a jégmadár csőre? És ha így történt, mi lesz vele? Ha egy madár nem tud enni, hamarosan éhen hal. Zé harmadszor is próbálkozott, sikertelenül. Ez már sok volt Petra néninek. Felpattant, és nagy léptekkel visszasietett az iskolába.

Kilencedik ábra: Z, vagyis zé,
a jégmadár, ahogy egy fán ül.
Mint látható, a csőrét valaki
megragasztotta. De ki?
És hogyan? Kiderül
a folytatásból...

UI: Kíváncsi lettél? Olvass a témáról többet a
Folyómentők kézikönyve sorozat többi kötetében:

Harmadik kötet,
1. FEJEZET
Folyómentők a
suliban

Harmadik kötet,
2. FEJEZET
Folyómentők
otthon

TARTALOMJEGYZÉK

O	Bevezetés	2.
O	Első fejezet	8.
O	Második fejezet	25.
O	Harmadik fejezet	36.
O	Negyedik fejezet	49.

Készült a Folyómentő Iskolák 20231HU01-KA220-SCH-000166027 azonosítójú Erasmus+ projekt keretében, az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

